

LIETUVOS KAIMO PARLAMENTO IV-OSIOS SESIJOS R E Z O L I U C I J A

2019 m. spalio 18 d.
Raudondvaris, Kauno r.

Lietuvos kaimo bendruomenių sąjunga šių metų spalio 18 dieną sušaukė Lietuvos kaimo parlamento IV-ąją sesiją. Kaimo parlamentas (toliau – KP) subūrė draugėn aktyvius kaimo žmones iš visos Lietuvos su vienu tikslu: aptarti iškilusius Lietuvos kaimo vystymosi iššūkius ir rasti naujus sprendimus.

Kaimo parlamento dalyviai, išklaušę IV-osios sesijos pranešimus apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos pasiekimus ir įžvalgas 2021–2027 metams, LR Žemės ūkio ministerijos bei LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priemonės, skirtas vietos bendruomenių stiprinimui, LR Vidaus reikalų ministerijos regionų politiką Lietuvoje, taip pat įvertinę bendruomeninių organizacijų atstovų nuomones, konstatuoja:

- įgyvendinant LEADER/Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros programą, kurios tikslas mažinti skurdą ir socialinę atskirtį kaime, 2014–2020 m. laikotarpio vietos plėtros strategijose dingo LEADER metodo dvasia, vietos bendruomenių telkimo ir skatinimo projektams skirtos per mažos lėšos ir dėl tos priežasties daugumos bendruomeninių organizacijų veikla apmiršta, o užsibrėžti programos tikslai nėra pasiekiami. Pagrindinės lėšos (apie 75 proc.) yra nukreiptos verslui ir darbo vietoms kurti, ir nors yra remiamas bendruomeninio ir/ar socialinio verslo kūrimas, dauguma bendruomeninių organizacijų nėra pajėgios tokių įsipareigojimų prisiimti dėl žmogiškųjų, finansinių bei kitokių išteklių stokos;
- yra per ilgas programų rengimo, tvirtinimo bei projektų konkursų paskelbimo bei projektinių paraiškų, mokėjimo prašymų vertinimo laikotarpiai, ypačingai vykdant LEADER/Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros programą, nes dėl užsitęsusių procedūrų bendruomeninės organizacijos tampa nepatikimu klientu/pirkėju, laiku negalinčiu atsiskaityti su tiekėjais, įvykdyti projekte numatytų veiklų/darbų;
- perteklinis paramos lėšų panaudojimo reglamentavimas daro neigiamą poveikį kaimo lyderių aktyvumui, nes bendruomenių organizacijų lyderius neramina „iš viršaus“ nuleidžiami ir sunkiai įgyvendinami projektiniai įsipareigojimai, perteklinių dokumentų reikalavimas teikiant paraiškas, sudėtingas sprendimų, dėl lėšų projektų finansavimui skyrimo, priėmimo mechanizmas;
- tik visų ministerijų kompleksinės priemonės, stiprinančios vietos bendruomenių žmogiškuosius bei kitus išteklius, padėtų spręsti dabartiniu metu susidariusią situaciją. Tam pasiekti pasitarnautų bendrų vietos plėtros strategijų apimančių visus Lietuvoje veikiančių ES fondus įgyvendinimas.

Kaimo parlamento IV-osios sesijos dalyviai kreipiasi į Lietuvos valstybės institucijas, ragindami daugiau dėmesio skirti skubiam kaimo problemų sprendimui ir kviečia visas šalies ministerijas ir joms pavaldžias institucijas bendradarbiauti bei siūlo:

1. Bendruomeniškumo ugdymas:

Realiai skatinti kaimo gyventojus veikti ir atstovauti vietos bendruomenės, seniūnijos ar regiono reikalams. Siekiant, kad kaimo žmogus taptų savivaldžiu Lietuvos piliečiu, siūlome:

- suteikti galimybę savivaldybių taryboms spręsti dėl seniūnaičių instituto tikslingumo;
- savivaldybės tarybos sprendimai, kurie yra susiję su vietos bendruomenių aktualijomis, turi būti svarstomi Bendruomeninių organizacijų taryboje, o tokios nesant savivaldybės NVO taryboje, kurioje privalo dalyvauti vietos bendruomenių skėtinių organizacijų atstovai;
- savivaldybių bendruomeninių organizacijų taryboms perduoti LR Socialinių reikalų ir darbo ministerijos Nevyriausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo programos priemonės „Remti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ lėšų skirstymo funkciją.
- iš esmės supaprastinti mažos apimties (iki 5 000 eurų) vietos projektų administravimą;
- sukurti bendrą apskaitos programą/platformą.

2. Regionų plėtra:

Siekiant tolygios Lietuvos regionų plėtros, efektyvesnio įvairių fondų skirtų socialinės ekonominės atskirties mažinimui lėšų panaudojimo siūlome:

- skatinti glaudesnę vietos veiklos grupių bendradarbiavimą su įvairiomis ministerijomis, taip užtikrinant savalaikės informacijos apie galimas teikti projektines paraiškas sklaidą;
- sudaryti galimybę 2021-2027 įgyvendinti daugianfondę LEADER/Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros programą, kuri apimtų: Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF), Europos socialinio fondo (ESF) ir Europos regioninio fondo (ERF) lėšas;
- užtikrinti, kad regionų plėtros tarybų sudėtyje būtų vietos veiklos grupės atstovas bei bendruomeninių organizacijų tarybų narys;
- technologiniai procesai nuolat tobulėja, visose srityse diegiamos inovacijos, siekiama pažangaus ir darnaus vystymosi. Norint, kad šie procesai vystytųsi tolygiai ir nebūtų atskirties nuo didžiųjų Lietuvos miestų, didelę svarbą turi gyventojų kompetencijų ugdymas ir vystymas. Labai aktualus profesinis ugdymas jau nuo darželio, kadangi besimokantys gimnazistai jau būna apsisprendę išvykti iš rajono. Atsižvelgiant į regionų numatytą specifiką, 2021 - 2027 m. mokymų temas ir apimtis turi diktuoti vietos specifika ir poreikis.

3. Socialinis verslumas kaimo vietovėse:

Socialinis verslas ir bendruomeninis verslas kaimiškose vietovėse gali ženkliai prisidėti prie socialinių problemų sprendimo. Vadovaujantis Europos šalių sėkmingiausių socialinių verslų modeliais, galima konstatuoti, kad tai verslas kilęs iniciatyvos „iš apačios“ principu, valdomas demokratiškai, kuriantis darbo vietas vietos bendruomenės nariams, ar žmonėms turintiems socialinių problemų, gautą pelną investuojantis atgal bendruomenės ar kitų socialinių poreikių tenkinimui.

- siekiant įgyvendinti strateginę nuostatą, kad ne mažiau 15 proc. viešųjų paslaugų būtų perduota Nevyriausybinų organizacijų sektoriui, siūlome skatinti vietos savivaldybes aktyviau perduoti socialinių paslaugų teikimą pajėgioms bendruomeninėms organizacijoms;
- siūlome ugdyti nevyriausybinų organizacijų institucinius gebėjimus, kad jos būtų pasirengusios teikti socialines paslaugas.

Lietuvos kaimo parlamento IV-osios sesijos dalyvių vardu

Virginija Šetkienė

